

Teoretické otázky na cvičení „VLTAVA”

Plukovník Karel Pezl

Manévry budou mít kromě výrazného politického dosahu (mimo jiné i rozsáhlá účast spojeneckých vojsk) i nebývalý význam pro další rozvoj vojenského teoretického myšlení. Dají možnost ověřit a prakticky sledovat řadu doktrinárních závěrů, operačních zásad a v praxi řešit řadu reálných úkolů, které budou plnit vojska i státní aparát v obtížných a kritických obdobích.

V článku uvedu některé zásadní teoretické otázky, které předpokládáme řešit a sledovat v průběhu cvičení.

Za závažnou považují tuto problematiku:

1. Propracování přípravného období před zahájením války v uceleném komplexu a sledu opatření, včetně PVO státu (protikosmickou, protiraketovou a protivzdušnou obranu).

2. Zpravodajská činnost, její centralizace a operativnost.

3. Všestranné zabezpečení raketového vojska všech stupňů za využití automatizovaných prvků velení.

4. Propracování řízení a zabezpečení operačních přesunů vojsk na velké vzdálenosti a v krátkých lhůtách.

5. Rozsáhlá operativní, dynamická činnost taktických i operačních výsadek všemi dostupnými způsoby.

6. Přejít vodního toku v průběhu operace různými formami a v různých variantách s využitím moderní přepravní ženíjní techniky.

7. Zvláštnosti bojové činnosti Pohraniční stráže v počátečním období války.

8. Řízení bojové činnosti letectva při odražení hromadného úderu nepřítele, při vlastním jaderném úderu, v průběhu hromadného vzletu i zvláštnosti v koordinaci a řízení bojové činnosti spojeneckého letectva.

9. Velení operačním svazům a svazkům v složitých podmínkách počátečního období války, při oddělování polního a teritoriálního systému i při změnách operačního uskupení vojsk.

10. Teritorium — řízení bojové činnosti v něm, vytváření podmínek pro úspěšnou činnost vojsk frontu v těsné součinnosti s řídicími orgány státní správy.

Tyto otázky nemohou vyčerpat mnohostranný a široký charakter operační i taktické dynamiky cvičení, které má odrážet zvláštnosti počátečního období války (střetné boje, široký manévry na bojišti v rozsáhlých zamořených prostorech apod.).

K jednotlivým bodům:

1. PŘÍPRAVNÉ OBDOBÍ:

Podle doktrinálních zásad počítáme, že k zahájení války může v podstatě dojít ve dvou variantách

a) **s nenadálým překvapením**, bez předchozího období zvyšování politického napětí;

b) **po období ohrožení**, v jehož průběhu v závislosti na způsobu politického řešení mezinárodních otázek jsou přijímána postupná opatření, která uvádějí ozbrojené síly i stát jako celek do vyššího stupně připravenosti k ozbrojenému zápasu.

Nelze absolutizovat žádnou z těchto variant a jednoznačně vyloučit druhou.

Na přijetí celkové koncepce ozbrojených sil a státu má zásadní vliv varianta první — zahájení války s překvapením (nejobtížnější, nejsložitější, vysoce náročná a ekonomicky nesmírně nákladná), avšak za určitých předpokladů zostřování krizových jevů v mezinárodních vztazích je vznik války pravděpodobný po období těžkých, vyhocených politických střetnutí, jejichž cíle nelze vyřešit bez zásahů na životní principy koalic.

Je jistě účelné též rozebrat i tuto variantu. Její celkový charakter můžeme na základě reálné činnosti rozdělit na dvě (odlišná, ale obtížně oddělitelná) období:

a) období, kdy politické záměry jsou výrazně prosazovány, kdy je **aktivována politická i ekonomická síla** států koalic k dosažení postupných cílů, ale vojenská opatření států koalic nevýstoupí v bezprostřední úhrozu napadení;

b) období, kdy formy politického a ekonomického nátlaku a vydírání jsou nedostatečně efektivní a zřeknutí se jich vede k ohrožení světové stability koalice; k dosažení politických cílů pak následují postupná **vojenská opatření** až do dosažení úplné připravenosti k ozbrojenému zápasu **plnou hodnotou** vojenských sil koalice.

Odstupňované vojenské zastrašování je metodou politického a psychologického vydírání na pokraji války a ve výhodných politických a vojenských podmínkách může přerůst v globální vojenský konflikt.

Počáteční období války **v této variantě** bude mít některé zvláštnosti, vyplývající z toho, že vojenská síla dosáhla požadované, maximální hodnoty koncentrace a v systému státu byla přijata veškerá opatření pro přechod k válečnému režimu jak v oblasti ekonomické, kádrové, tak i v řízení státu.

Jestliže tato opatření v této možné variantě aplikujeme na naše podmínky, budou vystupovat do popředí tyto rysy:

a) první hromadný úder bude uskutečněn s **maximální intenzitou všech** prostředků jaderného napadení, což umožní v **kratších lhůtách** soustředit nejmohutnější prostředky ničení na rozhodující cíle; vzhledem k úplné pohotovosti všech prostředků jaderného napadení lze předpokládat, že operační a operačně taktické rakety budou v cíli dříve, než strategické (kratší doba letu).

I v této variantě lze hovořit o překvapivém úderu agresora, z něhož mu vyplyne (i když v časově podstatně omezenějších lhůtách) řada výrazných výhod;

b) **první operační sledy budou maximálně nasyceny** — pozemní vojska budou disponovat silnými tankovými svazky a svazy; prostředky jaderného napadení budou rozvinuty a budou mít potřebné množství raket a hlavic; le-

tectvo bude přeskupeno na hlavních operačních směrech a v optimálních podmínkách letištního rozptýlení; tyl bude schopen již od samotného zahájení války zabezpečit plynulé materiální a technické zásobování i likvidaci rozsáhlých zdravotnických ztrát;

c) **operační činnost bude zahájena prakticky současně**; jaderné údery budou časově sladěny s činností pozemních vojsk, která bezprostředně využijí účinků prvního strategického jaderného úderu a širokého použití operačních výsadek do různých hloubek frontové operace;

d) bude zvýšena **odolnost vojsk** proti překvapivému jadernému napadení, a to jak periodickým manévrem hlavních uskupení, tak i aktivováním a maximálním využitím všech zařízení a opatření, která zvyšují bezpečnost a odolnost vojsk;

e) **mobilizace vojsk byla prakticky zakončena**, byl doplněn první strategický sled a vytvořeny další sledy a zálohy, umožňující plynulé nasycování front podle jejich skutečných potřeb;

f) **na území státu byly vytvořeny všechny podmínky pro vedení ozbrojeného zápasu**, a to jak v oblasti řízení, ekonomiky i v celkovém režimu.

Příprava a uvedení vojsk a celého obranného systému do stavu plné bojové pohotovosti bude vyžadovat řadu náročných opatření, která musí být v souladu s celkovými politickými a ekonomickými možnostmi.

Jejich sled musí být logicky rozpracován v postupnou vzrůstající řadu opatření, která přivádějí celý vojenský systém do vyššího stupně pohotovosti.

Sled postupných opatření bude se dotýkat těchto oblastí:

- a) zpravodajská činnost,
- b) příprava raketových prostředků k jaderným úderům,
- c) leectvo,
- d) PVOS,
- e) velení vojskům a teritoriu;
- f) operační použití vojsk, organizace součinnosti,
- g) obrana státních hranic,
- h) zvýšení odolnosti vojsk a teritoria proti překvapivému jadernému úderu nepřítele,
- i) doplnění a rozvinutí vojsk různými mobilizačními formami na potřebné počty;
- j) materiální, technická a zdravotnická příprava vojsk k vedení operační a bojové činnosti,
- k) teritoriální opatření.

a) Zpravodajská činnost

je rozhodujícím a určujícím kritériem — z jeho podkladů vycházejí ostatní opatření.

Záleží v **centralizovaně** řízeném, objektivním průzkumu, dávajícím dostatečně včasné a věrohodné podklady pro přijímání nepotřebných rozhodnutí na všech stupních. Nejvýraznější úkol plní strategický a operační průzkum.

Zpravodajské možnosti na operačním stupni budou především závislé na operativním řízení a sladění **rádiového, radiotechnického, vzdušného** i vojskového průzkumu, doplněného o výsledky **agenturní** činnosti. Velmi vážnou úlohu

zde hraje udržování značných a okamžitě pohotových sil průzkumu, schopných kdykoli zahájit zpravodajskou činnost i na území nepřítel, ověřit a doplnit v minimálních časových lhůtách potřebné údaje o nepříteli, zejména o jeho prostředcích jaderného napadení.

Cílevědomě řízená, vyhodnocovaná zpravodajská činnost v tomto období (plně využívající údajů **družicových zpravodajských systémů** jako hlavního zdroje relativně nevěrohodnějších a nejrychlejších zpráv) musí trvale, ke kterékoli době dát dostatek podkladů k zabezpečení účasti operačních a operačně taktických prostředků jaderného napadení v prvním strategickém hromadném úderu i pro zpřesnění rozhodování velitelů o operačním a taktickém způsobu plnění úkolů v první fázi střetnutí vojsk.

Obdobně i na **taktických stupních**, za centralizovaného řízení bude část zpravodajských prostředků v operačním zasazení (rádiový a radiotechnický průzkum, průzkum vedený vrtulníkovým letectvem, vojsový a speciální průzkum vedený z vlastního území) s udržováním hlavních zpravodajských sil v „minutové“ pohotovosti k zasazení (zejména výsadkové průzkumné skupiny i PzS a zpravodajské prostředky a činnost vojsk Pohraniční stráže).

b) Raketové prostředky

Stálá připravenost raketových prostředků, zejména operačních a operačně taktických, k účasti v prvním hromadném úderu je důležitým předpokladem zmaření nepřátelského úderu. Vezmeme-li v úvahu, že **úder operačních a operačně taktických prostředků mohou v této variantě být první** v cíli, zvyšuje to výrazně význam jejich trvalé pohotovosti.

V sledu postupných opatření budeme prověřovat a kontrolovat raketovou techniku, formovat baterie, přisunovat další rakety a hlavice, doplňovat KRPH; pro jednotlivé prostory (soustředění a záložní prostory) musí být provedena topogeodetická příprava. Pravidelná výšková sondáž musí zabezpečit úplné podklady k řízení palby raketového vojska.

Zvlášť důležité je rozhodnutí pro vyvedení raketového vojska z pod úderu ze stálých posádek, dosažení palebné pohotovosti v určených prostorech a stanovení pohotovostního režimu raket, který odpovídá dané situaci a plně respektuje technické možnosti.

Operační štáby musí trvale zabezpečit dostatek **hlavních a záložních cílů** pro všechny raketové prostředky, včas je předat brigádám.

Nejkritičtější je období pro vševojskového velitele, kdy je třeba rozhodnout o přechodu raketových svazků z normálního do pohotovostního režimu na palebný, přejít na vyšší technické stupně pohotovosti, aniž by ztratily možnost v nejkratších možných lhůtách uskutečnit maximální úder.

Předpokladem použití raketových svazků vůbec je jejich plné **utajení**. To umožňuje pravidelné změny v prostorech bojového rozmístění a zejména po přechodu z pohotovostního na palebný režim, kdy lze předpokládat odhalení těchto baterií prostředky kosmického průzkumu.

Mimořádnou pozornost věnujeme PVO raketových brigád, ženijní úpravě prostorů, manévru, důkladnému maskování (taktickému i operační dezinformaci) a včasnému přijetí všech opatření OPZHN, neboť operační a operačně taktické prostředky budou prvořadým cílem nepřátelského jaderného úderu,

c) Letectvo

V prvním pořadí bude nutné zaměřit pozornost na uvedení do plné pohotovosti **nosičů** při jejich maximálním rozptýlení a těsné součinnosti s pohyblivými technickými brigádami a vypracování metodiky jejich zasazení na vyhodnocené cíle v prvním hromadném úderu. Nosiče musí k období, kdy lze očekávat nepřátelský úder, dosáhnout plné pohotovosti.

Také značná část ostatního bojového letectva musí učinit řadu opatření k zvýšení vlastní odolnosti proti nepřátelským úderům; půjde o **rozptýlení**, přelet na **operační letiště** (zejména těch, u kterých zasazení z prostorů rozptýlení je málo účinné) a připravenost k okamžitému úderu zejména na malorozměrné a pohyblivé cíle, zvláště na taktické a operačně taktické prostředky ZHN.

Mimořádný význam má propracování **průzkumové činnosti**, aby se zahájením prvního strategického hromadného úderu dalo v minimálních časových lhůtách ověřené podklady pro druhou salvu raket a činnost nosičů.

Obdobně půjde o zabezpečení průzkumového vzletu a vzletů nosičů, o **radio-technické zarušení** RT prostředků nepřítele, včetně jeho systému PVO (zvláště HAWK).

Část **frontového stíhacího letectva** vejde do hotovostního systému PVOS a pod centralizovaným velením účastní se odražení hromadného vzdušného úderu nepřítele.

V tomto období je možné dosáhnout i pohotovosti **dopravního výsadekového letectva** a to zejména tenkrát, má-li být vysazen taktický nebo i operační výsadek v průběhu hromadného úderu.

d) PVOS

Možnost nenadálého napadení nepřítele a postupné zvyšování pohotovosti strategického a taktického letectva (jak na zemi, tak formou hlídkování v určitých prostorech) vyžaduje přijmout analogická opatření v systému PVOS (zvýšit pohotovost sil a prostředků), skrytý manévry a periodické změny v systému rozvinutých **protiletadlových raketových brigád** a efektivně je spojit s klamnou činností. Zvýšit odolnost **stíhacího letectva PVOS** včasným rozptýlením útvarů na více operačních letišť i přechodem v určitém období k hlídkování na rozhodujících náletových směrech při zvýšení počtů hotovostních přepadových letounů. V zásadě musí být udržována **nejméně rovnováha** mezi čelním sledem nepřítele, který použije v prvním vzdušném úderu, a hotovostním systémem k jeho odražení.

Také **radiotechnický průzkum** častým manévrem RTH při požadované nepřetržitosti průzkumu na maximální dálky dosahu a včasnou pohotovostí zálohy průzkumu musí zabezpečit potřebnou dobu pro rozhodovací proces a aktivní zásah všem prostředkům PVOS a letectva, které se podílejí na odražení prvního hromadného úderu nepřítele.

Je důležité rozpracovat **boj s narušiteli** tak, aby nepřítel byl nejen včas zjištěn a zničen, ale aby přitom nebyl prozrazen systém odražení hromadného úderu.

e) Velení

V systému velení vystupuje do popředí udržování vysoké **bojové pohotovosti** vojsk, jejich příprava k plnění bojových úkolů, operativní upřesňování dříve

přijatých **rozhodnutí** k použití vojsk, zejména trvalé upřesňování cílů pro jaderné prostředky, organizace **součinnosti** k splnění cílů operace a boje, příprava a zabezpečení včasného **rozvinutí polních míst velení**, organizace odolného neselhávajícího **spojení** všeho druhu a náročná, tvrdá **kontrolní** činnost, zabezpečující pevný, ukázněný režim ve vojscích, včasné, přesné a dovedné vyplnění všech vydaných rozkazů. Zvláštní pozornost budeme věnovat zabezpečení spolehlivého nepřetržitého velení a kontrolní činnosti raketo-
vého vojska, zpravodajské činnosti a režimu utajení vcelku.

Důležitým opatřením bude rozdělení štábů na **polní a teritoriální** a zabezpečení nepřetržité vzájemné součinnosti; soustředit úsilí v polních štábech na plnění operačních a bojových úkolů vojsk a v teritoriálních štábech na vytvoření nejvýhodnějších podmínek vojskům frontu k splnění jejich úkolů.

Mimořádnou pozornost musíme věnovat **organizaci spojení** a řešit všechny obtíže, které jsou spojeny s velmi častým, nepravidelným měněním prostorů soustředění vojsk a tedy i jejich velitelských stanovišť při nutnosti maximálně utajit provoz a omezit jej na nejodolnější a nejnebezpečnější spojovací systémy z hlediska nepřátelského rádiového průzkumu. Přitom udržovat vysokou pohotovost a odolnost proti rušení všech rádiových a radioreléových spojů, řešit provoz na pohotovostních rádiových sítích a skloubit vhodně tato opatření s rádiovým klamáním a dezinformací. V této etapě bude zpravidla účelné rozvinout pomocné spojovací uzly, zabezpečující plošné spojení na velkém operačním prostoru.

f) Operační použití vojsk

S narůstajícím nebezpečím je spojena prakticky permanentní práce velitelů a štábů, postupně všech stupňů, spojená se stálým **upřesňováním rozhodnutí a součinnosti, proti dříve rozpracované dokumentaci**.

Vzhledem k tomu, že při déle trvajícím období může docházet k častějším změnám v rozhodnutí velitelů, zejména v cílech pro jaderné údery, zvyšuje se význam kontroly jeho pronikání a připravenosti jeho realizace. Je nezbytně nutné čelit nejasnostem a nepevnosti ve velení, zejména osobně zpřesňovanou součinností.

Při **organizaci součinnosti** je účelné zaměřit pozornost především k sladění jaderných úderů mezi různými druhy nosičů, k zahájení střetného sražení spojeného s vyvedením vojsk, k plynulé likvidaci následků po jaderných úderech nepřítele a k organizaci a zabezpečení činnosti výsadků.

g) Obrana státních hranic

V souhlase s narůstajícím nebezpečím je nutné včas a postupně přijímat opatření k zesílení obrany a ochrany státních hranic.

Budou ji zabezpečovat jednotky Pohraniční stráž, zesílené speciálními jednotkami prvosledových svazků, zejména průzkumnými a ženijními.

Od zesílené ochrany státních hranic vojska PS přejdou k obraně a ochraně se zvýšeným příhraničním režimem, zabezpečujícím včasnou likvidaci agentů, diverze a provokace.

I když počáteční období bude charakterizovat **útočná činnost** operačních svazů i prvosledových svazků, je účelné, aby v tomto období byla přijata opatření **zvyšující odolnost obrany státních hranic** proti případnému soustředě-

nému úderu nepřítele, zvláště při nevýhodné situaci vlastních vojsk po jeho jaderných úderech na některý z příhraničních svazků.

Bude proto účelné budovat opěrné body rot Pohraniční stráže na důležitých směrech, soustředit zde protitankové prostředky, připravit vhodná ženijní opatření, která je možné rychle aktivizovat, ale která nezabraňují volnému pohybu a manévru vlastních vojsk. Na hlavních směrech bude účelné připravit rozsáhlé uzly zátarasů (s využitím i jaderných náloží) a sladit je s předpokládaným manévrem druhých sledů.

Obrana státních hranic spočívá i v kontrole a postupném uzavření pohraničních silničních a železničních přechodů a kontrole přerušování **dálkových spojovacích tras**, popřípadě v regulaci a úpravě **vodního režimu** na přehradách, zdržích a vodních tazích v příhraničním prostoru.

Všechna uvedená opatření musí být připravována a uskutečňována v těsné součinnosti pohraničních svazků s útvary Pohraniční stráže za centralizovaného řízení.

h) Komplex opatření OPZHN

Zvýšení odolnosti vojsk proti překvapivému úderu je trvalou součástí činnosti všech stupňů velení a vojsk v tomto období.

Mezi nejdůležitější však patří **vyvedení vojsk z pod úderu**. Musíme je vyvést včas, ale ne předčasně, neboť by to ztížilo další jejich manévrování a výhodné rozvinutí. Je správné, aby vyvádění bylo řízeno podle určitého klíče; napřed raketová vojska, prostředky PVO, místa velení a postupně další bojové svazky a útvary. Při této variantě nebude zpravidla výhodné ihned zaujímat hlavní prostory rozptýlení nebo operační sestavy (prostory bojového rozmístění), ale v závislosti na situaci zaujímat záložní nebo záměnné prostory, záložní prostory bojového rozmístění nebo soustředění; jejich manévry řídit tak, aby byly trvale udrženy podmínky pro výhodný přechod k rozhodné aktivní bojové činnosti.

Mezi další opatření počítám **využívání prostorů a objektů**, které svými vlastnostmi zvyšují odolnost vojsk, ženijní úpravu prostoru a to jak v budování objektů, tak i v zabezpečení rychlého manévru.

V tomto období zpravidla se aktivuje systém **radiační hlášené služby**, a to jak **vojskové**, tak i **teritoriální** i síly a prostředky k likvidaci následků z těsné součinnosti s vojskem i složkami CO.

i) Doplnění vojsk

Vojska v tomto období přecházejí na válečné počty různými, převážně **skrytými formami doplnění**, v předem určeném pořadí, odpovídajícím potřebě dané situace.

Zpravidla bude nutné doplňovat nejdříve **pohraniční svazky**, spojovací útvary a jednotky zabezpečení štábů, které většinou mají snížené počty, protiletadlové, protitankové, ženijní a ostatní svazky.

Pro potřeby rozptýlení letectva a zabezpečení jeho manévru na operační letiště je nutné v prvním pořadí doplňovat **letištní prapory** a prostředky radio-technického zabezpečení.

U týlu budeme postupně rozvíjet **vybrané týlové útvary** a zařízení, zejména zdravotnické a dopravní.

Mobilizačně předurčené zálohy odčerpáme především z **kategorizovaných míst**; tím předejdeme obtížím za mobilizace po předchozí evakuaci.

V tomto období učiníme vše pro **bojové stmelení útvarů** v co nejkratších lhůtách (polní příprava spojená s praktickými prvky bojového použití veškeré techniky i v obtížných taktických i terénních podmínkách).

j) Materiální, technická a zdravotnická opatření

Jeich postupnou realizací musí být vytvořeny podmínky **všestranného týlového zabezpečení** útočné operace bez omezení nebo nouzového přechodného stavu, ihned s jejich zahájením a **zabráněno zničení zásob** připravených pro běžné krytí spotřeby vojsk až do období zahájení válečné produkce národního hospodářství.

Včasná opatření na úseku týlu vytvoří podmínky pro normální operační chod týlového zabezpečení již se zahájením bojové činnosti což podstatně zvýší odolnost vojsk a umožní vést již v samotném začátku dynamické operace.

V oblasti týlového materiálu vystupuje do popředí **vyvážení zásob**, vydělených pro vojska frontu, do prostorů předpokládaného soustředění týlových útvarů a zařízení, nebo do polních týlových zásobovacích prostorů a současné rozptylování zbývajících dispozičních zásob na větší prostory. K vyvážení použijeme maximálně železniční transport a postupně doplňované armádní a frontové dopravní útvary a svazky. V pořadí materiálu budou stát v popředí sklady raket, pohonné hmoty (včetně KRPH) a sklady munice všeho druhu.

K zrychlení zásobování PHM mohou být postupně rozvíjeny potrubní útvary.

Zvláštní význam bude mít včasné vytvoření potřebných **zásob pro letectvo**, v blízkých prostorech operačních letišť, zvláště u toho letectva, které je zaujímá po dalekém přeletu.

Mimořádný význam pro odolnost vojsk má včas rozvinutá a všestranně kádrově a materiálně připravená **zdravotnická služba**, jejímž předním úkolem bude vytvořit optimální podmínky pro účinnou zdravotnickou likvidaci hromadného úderu nepřítele, kdy v časově omezeném období budou nároky na její produktivitu nesmírně přesahovat i možnosti plně rozvinutých zdravotnických etap vojsk i příslušných vydělených kapacit ostatních zdravotnických zařízení. Nárazově vysoká potřeba chirurgické specializace vyžádá si i mimořádná organizační i technická opatření. K vytvoření příznivých podmínek pro polní využití odborných lékařských kádřů sehraje důležitou úlohu dobře organizovaný velkokapacitní zdravotnický odsun a plynulé a operativní zásobování základními zdravotnickými potřebami, zejména krví, plazmou a náhradními roztoky, které často bude nutné předem vytvářet v prostorech předpokládaných intenzivních zdravotnických ztrát při současném udržování vysoce mobilní (aeromobilní) zálohy jak kádřů, tak i materiálu.

Na **technickém úseku** musí být přípravné období zaměřeno na maximální prodloužení použitelnosti bojové techniky, rychlé dokončení oprav a plné zásobení vojsk (i na úkor centrálních skladů). Mobilizačně rozvinuté technické útvary, zejména opravárenské, využijí své maximální kapacity ve prospěch vojsk, zejména těch, kde byla značná část techniky (automobilní, ženíjní stroje) doplněna z národního hospodářství a jejíž celkový technický stav je výrazně horší. V tomto období musí proběhnout i účinná opatření pro doškolení zálož-

ních kádřů (obsluh) na nové bojové technice. Tím předejdeme tak výraznému snížení počtu bojeschopné techniky vlivem neodborné a nekvalitní exploatace.

V přípravě týlu na zabezpečení operace je důležité včas a správně dořešit využití vydělených zdrojů a kapacit národního hospodářství a organizací pro celkové zlepšení jeho kvality, operativnosti i rychlosti.

k) Teritoriální opatření

budou zaměřena na tyto základní oblasti:

- včasné zabezpečení **doplnění vojsk** osobami a technikou z národního hospodářství různými mobilizačními formami v stanoveném pořadí svazků a útvarů;

- mobilizační **rozvinutí bojových teritoriálních útvarů** a jednotek, jejich příprava;

- vytvoření vlastních **zásob** schopných řešit nepředvídané potřeby po hromadném úderu;

- příprava na řízení teritoriálních opatření z **polních míst velení**;

- zesílení a pružný manévr silami a prostředky **protivzdušné obrany** státu s využitím vydělených útvarů a svazků frontového letectva a PVO vojsk frontu;

- aktivování **teritoriální radiační hlásné sítě** a návazných opatření k organizaci likvidace následků po napadení;

- organizace opatření k **protidiverzní a protizpravodajské činnosti** nepřítele v těsné součinnosti s orgány ministerstva vnitra;

- organizace střežení důležitých objektů na příslušném teritoriu;

- organizace protivýsadkové obrany;

- **zabezpečení přesunů** a převozů na vlastním území teritoria, rozvinutí vojenských silnic, sil pro jejich údržbu a obsluhu, kontrola a řízení provozu na nich, koordinace manévru;

- příprava k postavení **náhradních přemostění**;

- spoluúčast na **vnitřní evakuaci** při zabezpečení možností dalšího doplnění vojsk;

- přípravy k evakuaci v možných **zátopových oblastech** a oblastech předvídaného silného rozrušení a zamoření.

Tato opatření jsou centrálně řízena v těsné součinnosti se **stranickými a státními orgány**, které souběžně s tím činí intenzivní přípravu pro přechod k řízení státu za války.

2. ZPRAVODAJSKÁ ČINNOST

Vedení války, jako dvoustranného konfliktního procesu, vyžaduje se stejnou intenzitou sledovat a hodnotit bojové možnosti jak vlastních vojsk, tak i nepřítele. Na podkladě solidní analýzy pak vyvozovat ucelené a konkrétní závěry.

Jestliže při přijímání závěrů o vlastních vojscích máme relativní dostatek přesných a objektivních faktů, při zkoumání tohoto stavu u nepřítele musíme často vycházet z neúplných, někdy i méně hodnověrných, často nenávazných údajů, čímž získané výsledky mají výrazněji hypotetický charakter. Čím více ověřených faktů získáme, tím ucelenější bude obraz; tím pravděpodobnější odhalení možností i zámyslu nepřítele.

Tato okolnost již sama o sobě vyžaduje, aby celková zpravodajská činnost byla vysoce **centralizovaně** plánována, řízena a vyhodnocována, aby se tím dosáhlo vyššího stupně průkaznosti a plného prostorového a časového pokrytí.

Tím vystupuje do popředí v současné době úkol jednotného **vševojskového průzkumu**.

Dosavadní stav opožďování rozvoje průzkumu je již překonáván. Ve větší míře než dříve dostávají se do organizace a bojového použití síly i technika průzkumu, umožňující plnokapacitní vedení zpravodajské činnosti na potřebné hloubky.

Toto je i perspektivní tendence objektivně odpovídající technickému rozvoji prostředků ničení, zvyšování jejich palebné účinnosti, dosahu i přesnosti.

Jestliže dnes je velitel armády svými rozhodujícími palebnými prostředky schopen ničit objekty a uskupení nepřítele v hloubce 120—150 km od linie fronty, je nezbytné, aby prostředky průzkumu pracovaly do hloubky podstatně větší, prakticky takové, aby zabezpečovaly, v závislosti na technických dálkových a časových možnostech ničení, vést boj s nepřítelem již při vstupu do jejich dosahu.

To vyžaduje, aby prostředky průzkumu na stupni svazu byly již **komplexní** a zahrnovaly všechny **druhy prostředků průzkumu**.

Ve větších dálkách bude hlavním zdrojem zpráv především **armádní průzkumné letectvo**, rádiový průzkum a průzkumné výsadekové skupiny, doplňované agenturou.

Ve středních dálkách (kromě armádních prostředků) rádiové prostředky svazků.

V bližší hloubce průzkumné skupiny a radiotechnický pozemní průzkum a vrtulníkové letectvo.

Průzkumné armádní letectvo (letka až pluk) jako nový prostředek operačního průzkumu bude hlavní zdroj zpráv k získání podkladů a zpřesnění úderu operačně taktických prostředků jaderného napadení i k rychlému doplňkovému průzkumu cíle a ke kontrole výsledků úderů.

Je logické — jsou-li prostředky jaderného napadení (zejména v dynamice operace) v přímém použití velitele armády, že i hlavní zdroj zpráv pro jejich zasazení musí být operačně včleněn na tento stupeň. Velitel armády tím dostává účinný, operativní, přesný a rychlý zpravodajský zdroj, který podstatně zvyšuje kapacitu armádního průzkumu.

Při této variantě operačního začlenění je nutné rozdělit **zóny odpovědnosti** vzdušného průzkumu mezi prostředky frontového vzdušného průzkumu a armády. S cílem nezvyšovat a netříštit oblast speciálního leteckého zabezpečení (letištní, radiotechnické apod.) bude armádní průzkumné letectvo plně využívat rozvinutého systému letecké armády.

Centralizace řízení průzkumu a jeho vyhodnocování vyžaduje přijmout i některá opatření organizačního rázu, zejména na stupni zpravodajských oddělení svazů.

3. RAKETOVÉ VOJSKO

S cílem ověřit možnosti raketového vojska v komplexu všech otázek přípravy i vedení operace bude pozornost velitelů soustředěna na všestranné zabezpečení jeho bojové činnosti a důsledné propracování systému raketového technického,

topogeodetického i meteorologického zabezpečení, a to již v období narůstání nebezpečí.

Zvláštní teoretickou pozornost zasluhuje **pohotovostní systém raketového vojska** a jeho trvalé udržování v akceschopnosti v období narůstání nebezpečí při možnosti využití počítačů k programování, sledování, vyhodnocování a určování cílů pro jednotlivé prostředky jaderného napadení.

Požadavek maximálního utajení raketového vojska vyžaduje, abychom správně řídili jeho **manévry**, a to již z mírových posádek, přes prostory soustředění, záložní a hlavní prostory bojového rozmístění a jejich nepravidelnou záměnu. Zvlášť vyniká náročnost organizace a zabezpečení tohoto **manévru** v období udržování silných vydělených pohotovostních prostředků a při vysokých požadavcích na **pevnost** a utajení **velení**.

4. OPERAČNÍ PŘESUNY

Mnohosekilogetrické přesuny vojsk v **krátkých lhůtách** vyžadují dokonalou přípravu a zajištění, a to jak silami a prostředky **teritoria**, tak i samotných přesunujících se vojsk.

Organizovanost přesunu zabezpečuje celý systém **vojenských silnic** a jejich obsluha, která zajišťuje trvalou jejich použitelnost pro přesunující se vojska bez potřeby zasazování vlastních sil. Zabezpečuje maximální znalost o stavu sjízdnosti na celém úseku přesunu, přehled o radiační situaci, umožňuje využít sítě rozvinuté technické a zdravotnické pomoci a dalších etapních stanic i využití speciálních teritoriálních sil. Řízený provoz urychluje přesuny vojsk; volbou připravených objížděk a náhradních přechodů umožňuje snížit ztrátové časy na minimum.

Předpokladem je pevné řízení přesunů, a to jak ze stupně velitelů, tak i teritoriálních orgánů.

Přesunující vojska maximálně využívají prostředků spojení rozvinutých na KPS a v uzlových bodech. To zabezpečuje utajení proti rádiovému průzkumu nepřítele.

Opatření na teritoriu nezbavují však přesunující se velitele povinností organizace základního zabezpečení a pořádkové služby vlastními silami, zejména v prostorech zastávek a odpočinků.

Organizace **kombinovaných přesunů** se ukazuje jako nejvýhodnější. Zahrnují v sobě jak potřebnou rychlost, tak i šetření těžké bojové techniky i vypětí osádek, při prakticky reálných požadavcích na kapacitu železniční přepravy.

5. VÝSADKY

Jeden z prostředků a forem dynamického manévru vojsk, zejména v počátečním období války, bude široké, všestranné využívání **všech druhů a způsobů výsadek**.

Do popředí pozornosti se dostávají **výsadekové operace**, vedené na hloubku armádní i frontové operace silnými výsadekovými sbory a svazky, zesílené vzdušně přepravenými vojsky do hlubokého týlu nepřítele. Tyto síly, spolu s mohutnými, soustředěnými jadernými údery a širokou podporou letectva

jsou schopny již v samotném počátku ozbrojeného střetnutí vytvořit další fronty operační a bojové činnosti v hlubokém týlu nepřítele, maximálně využívají kumulovaných výsledků prvního strategického jaderného úderu k celkovému rozrušení připraveného systému rozvinutí ozbrojených sil a státu jako celku.

Obdobně i **činnost výsadků ve prospěch frontové operace** dostává v současném pojetí jejího rozvinutí i v důsledku kvalitativních změn v organizaci výzbroje i v možnostech dopravního výsadkového i vrtulníkového letectva výraznější charakter a stává se nedílnou součástí operace i boje.

Operační výsadky, vyzbrojené veškerou soudobou bojovou technikou motostřeleckých vojsk, schopnou přepravy vzduchem i značnou její částí způsobilou k přímému vysazování padákovým způsobem, umožňují výrazněji úkolovat výsadkové svazky a útvary, stavět před ně aktivní bojové úkoly východu a bojové činnosti v týlu nepřítele v boji s přicházejícími zálohami, k ničení raketových prostředků operačního použití, skladů jaderné munice, záchvatu důležitých letišť, narušení systému PVO zničením vážných center navedení i samotných palebných prostředků, vyřazovat velitelská stanoviště operačních štábů, ničit důležité spojovací uzly, zmocnit se a udržet vážné terénní objekty, zejména velké horské přechody, soutěsky, přepravy, přehrady s hydrotechnickými zařízeními, předejít nepřítele v obsazení připravovaných prostorů k hromadnému ničení (zejména zón radioaktivního zamoření), zmocnění se důležitých produktovodů a zásob, včetně jaderných náloží, zabezpečující rychlé obnovení schopnosti frontového týlu zásobit prvosledové svazky a letectvo, především PHM.

Tyto úkoly budou plnit operační výsadky v sestavě brigád až svazků, vysazené do týlu kombinovaným způsobem (padákovým i přistávacím).

Zvláštní pozornost věnujeme výsadkové operaci, která má bezprostředně využít výsledků hromadného úderu ve prospěch vojsk frontu.

V současné době, zejména v podmínkách středoevropského válčiště, charakterizovaného četnými terénními i připravenými umělými překážkami, požadavek udržet vysoké tempo útočné operace na taktických stupních vyžaduje široce používat **taktické výsadky**, ať již výsadkového vojska (převážně v sestavě prapor—pluk), tak i motostřeleckých jednotek v síle do zesílených praporů, vysazovaných do týlu nepřítele vrtulníkovým letectvem.

Ukazuje se jako reálné, aby v průběhu denního boje vševojskové armády byly uskutečněny jeden až dva vrtulníkové výsadky.

Vezmeme-li v úvahu, že tyto výsadky budou převážně zabezpečovat taktický charakter bojové činnosti a budou vedeny ve prospěch svazků hlavního úderního uskupení armády, vystupuje do popředí požadavek připravenosti všech motostřeleckých jednotek (nejen vybraných speciálních částí) k vysazení z vrtulníků, ale i potřeba buď organického nebo operačního včlenění do sestavy vševojskové armády vrtulníkového útvaru (pluk s přepravní kapacitou motostřeleckého praporu).

Bojová činnost taktického výsadku bude především zaměřena na ničení operačně taktických ZHN, ovládnutí výhodných prostorů k zabezpečení vysokého tempa útoku a vedení široké diverzní činnosti v týlu nepřítele v kritických obdobích operace.

O použití taktických výsadků bude zpravidla rozhodovat štáb armády v sou-

hlase s vyděleným úsilím letectva. Hlavním organizátorem boje a součinnosti bude štáb vševojskového svazku a štáb příslušného dopravního leteckého útvaru.

Kromě vševojskových výsadek budou často používány i speciální výsadky, zejména ženijního vojska, k destrukční činnosti v týlu nepřítele na operačně významných objektech.

6. PŘECHOD VODNÍHO TOKU

V soudobé operaci nesmí být vodní překážka důvodem zpomalení tempa útočících vojsk. Maximální schopnost tanků i obrněných transportérů hlubokým broděním nebo plavbou překonat většinu vodních toků na středoevropském válečnickém, spolu s mostovými parky, jejichž stavbu i na středních tocích lze počítat na minuty, umožňují za předpokladu přesné organizace násilného přechodu a dokonalé součinnosti vojsk bez zdržení rozvíjet útok i přes široké řeky.

Stále obtížnější a vážnější překážkou stávají se však **přístupy k řece** a východy z ní, což vyžaduje přijímat řadu opatření, zejména ženijního charakteru. Proto jednou z podmínek úspěšného přechodu je včasný **ženijní průzkum**, jehož těžiště se však již více přeneslo ze samotné řeky na její bezprostřední přístupy a východy.

Zrychlení přesunu mostových parků a jejich součástí umožní i **vzdušná přeprava jednotlivých pontonových dílů** v podvěsu na středních a těžkých vrtulnících, čímž se dosáhne výrazného zrychlení stavby přivozů a mostů, zejména v podmínkách manévru přepravními prostředky z řeky na řeku, nebo v prostorech s velmi obtížnými přístupy k vodní překážce.

Včasné zařazení ženijní techniky, zvláště **pásových samohybných prámů** do sestavy předsunutých odřadů a předvoje umožní prakticky okamžité zahájení přeprav nejtěžší techniky bezprostředně po příchodu k řece.

Je nutné počítat i se zasazením vrtulníkových výsadekových sledů bezprostředně k ovládnutí taktického (palebného) prostoru na protilehlém břehu těsně před rozvinutím prvního sledu přecházejícího řeku na obrněných transportérech. Tento výsadek bude početně slabší (jeho činnost je omezena na velmi krátkou dobu a nevyžaduje proto silnější palebnou podporu), ale bude zpravidla vysazován přímo na protilehlý břeh jednotlivých přepravních úseků plavidlových a přivozových přepravišť na širší frontě. Tím vytvoří řadu od sebe oddělených ohnisek, které však umožní vojskům okamžitě zahájit přepravu.

Při organizaci vlastní přepravy bude důležité využít maximálního počtu **všech druhů přeprav** a dosáhnout tak rychlého překonání nejohroženějšího prostoru bojové činnosti vojsk.

S výhodou je účelné volit větší počet plavidlových přeprav pro jednotky (prapory), vybavené obrněnými transportéry, doplnit je o brodové přepravy a přepraviště pro hluboké brodění tanků, přivozové přepravy, zejména zřizované z jednotek pásových samohybných soulodí.

Druhé sledy svazků budou zpravidla přecházet po stálých mostových přepravách. Při vybavení vojsk jednotnou mostovou soupravou, mající velmi výhodné parametry stavby, lze předpokládat, že na úseku jejího zřízení budou již i druhé sledy pluku využívat mostového přepraviště.

Základním způsobem překonání bráněné vodní překážky i nadále zůstává forma **přechodu z chodu**, která plně odpovídá soudobým požadavkům.

Přesto musí být štáby (i vojska) připraveny (po neúspěšném přechodu z chodu) organizovat **násilný přechod ve zkrácených lhůtách** po krátké přípravě. Podstata záleží v tom, že v krátké době přisunou se především palebné prostředky k zabezpečení spolehlivého zničení a umlčení nepřítele na protilehlém břehu, organizuje se centralizovaně palebné ničení nepřítele, jehož výsledku využijí vojska přisunutá z hloubky a rozvinutá, k přechodu na maximálně široké frontě. Zvláště výhodné je využít noci ke skrytému zaujetí bojových sestav.

Bude účelné, aby jaderné údery na hlavní bránící se uskupení nepřítele byly časově sladěny s dělostřeleckým palebným přepadem nebo dělostřeleckou přípravou a bylo tak dosaženo maximálního efektu ničení i překvapení nepřítele.

7. POHRANIČNÍ STRÁŽ

Pohraniční stráž, jako organické součásti jednotných ozbrojených sil, připadá velmi důležitá oblast úkolů, pramenící z některých zvláštností její mírové dislokace, výzbroje i specifické přípravy velitelů a štábů.

Vojska Pohraniční stráže můžeme použít k těmto úkolům:

- spolehlivá **obrana a ochrana státních hranic** v období zvýšeného nebezpečí napadení, zabránění činnosti agenturním, zpravodajským a diverzním výsadbám v období jejich intenzivní činnosti, odrážení a rozhodná likvidace provokací, vedených na naše území;

- úkoly plněné ve prospěch centralizované zpravodajské činnosti;

- doplnění **hlásného systému PVOS**, zvláště proti nízkým cílům a vojskovému letectvu nepřítele;

- opatření k odrážení nenadálého napadení nepřítele **vybudováním opěrných bodů rot**, včleněním do nich palebných prostředků a sladěním jejich paleb se zřízeným jednotným systémem zátarasů;

- zabezpečením **výhodných podmínek pro pohraniční střetný boj** vševojskových svazků ovládnutím důležitých dominant a vedením aktivního **průzkumu** na široké frontě;

- vedení úporného **obraného boje**, a to samostatně nebo v sestavě vševojskových útvarů na směrech, kde nepřítel získal převahu.

V prostorech, kde průběh fronty překročil linii dislokace vojsk Pohraniční stráže, bude účelné soustředit tato vojska do zálohy velitelů svazů nebo svazků a použít je jako **organický vševojskový celek** k plnění speciálních úkolů, jako je ochrana odkrytých boků, dokončení likvidace nepřítele v týlu útočících vlastních vojsk, jako vrtulníkového výsadku, vedení aktivní široké průzkumné činnosti a diverze v týlu nepřítele, boj s nepřátelským průzkumem a výsadky ve vojskovém týlu, obrana některých hlavních objektů v bojových sestavách operačního sledu, příprava k obraně důležitých prostorů na směrech nepřátelských protiúderů, zesílení obrany raketových svazků, transportu jaderných prostředků a operačních míst velení, odsuny a soustřeďování zajatců a jiné další úkoly.

Tyto úkoly bude Pohraniční stráž zpravidla plnit samostatnou činností jednotlivých praporů, v některých případech i v sestavě brigády o různém složení. Pohraniční stráž tak po zakončení pohraničního střetného sražení dostává charakter speciálních motostřeleckých vojsk.

8. LETECTVO

Pronikavá modernizace letectva a zvýšení jeho úderné síly zvýrazňuje mimořádně jeho význam. V počátečním období války však zejména vystupuje do popředí jeho operační úloha. Schopnost úderného letectva v krátkých lhůtách vyřazovat z boje jadernými údery silná nepřátelská uskupení, účinně vést boj s vojsky za pohybu, zejména raketovými prostředky, vést průzkum nepřítele do velkých hloubek, bojovat s letouny všeho druhu na dalekých přístupech a ve stratosférických výškách, zabezpečovat rozsáhlé výsadky a operační manévry vojsk na velkou vzdálenost, ukazuje na všestranné operační i taktické použití letectva, zejména v počátečním období války. Některé jeho organizační zvláštnosti, jako téměř kádrový stav výkonného personálu umožňuje jeho plné nasazení již od prvních minut střetnutí. Proto letectvo spolu s údery raketového vojska je rozhodujícím prvkem pro vytvoření podmínek úspěšného vedení operací. Je jedním z nejúčinnějších prostředků jak velitele fronty, tak i jeho bojová činnost vedená ve prospěch armády a svazků výrazně ovlivňuje celkový charakter jejich boje.

Mezi důležité teoretické i praktické otázky, které letectvo řeší, patří:

- včasné **rozptýlení letectva** a manévry na operační letiště před zahájením bojové činnosti nebo s jejím zahájením;

- výhodné a včasné zaujetí operační sestavy, umožňující plné jeho **nasazení v prvním úderu** a účinné **odrazení** prvního nepřátelského vzdušného úderu;

- včasná pohotovost a účinný **režim letounů nosičů**;

- **hotovostní systém letectva**, a to jak vyděleného do operační podřízenosti PVOS, tak ostatního bojového letectva k okamžitému uskutečnění vzdušných úderů na nepřítele;

- organizace, provedení a účinné velení letectvu při **hromadném vzletu**, jeho radiotechnické i letištní zabezpečení;

- rozvinutí **polních velitelských stanovišť** operačních svazů a svazků letectva při zabezpečení nepřetržitého velení;

- včasný **manévry pozemních sledů** a příprava jednotek pro obnovu letišť;

- včasné soustředění zásob, zejména LPH na nová letiště, příprava raket vzduch-vzduch a rozvinutí technických zařízení pro jejich kompletaci a prověrku v nových prostorech bojové činnosti.

9. VELENÍ

Příprava operací počátečního období války vyžaduje dlouholetou činnost. Zahrnuje řadu opatření, mezi nimiž zaujímá přední místo **organizace operace**.

Ta v sobě zahrnuje přijetí rozhodnutí, splánování operace, organizaci součinnosti, materiální přípravy, přípravu velitelů, štábů a vojsk, organizaci za-

bezpečení bojové činnosti vojsk, velení a spojení, přípravu prostorů bojové činnosti a důslednou kontrolní činnost všech opatření.

Plánování operace kromě dalších podkladů bude vycházet z údajů známých o nepříteli, jeho možnostech a z předpokládaného zámyslu. Je přirozené, že tyto údaje budou podléhat různým změnám, které mohou vnést řadu oprav a doplňků, popřípadě i závažných úprav do přijatých řešení. Proto plány operace a boje, zpracované v přípravném období, jsou jako výchozí podklady, „živé“ materiály, které v dalším budeme stále zpřesňovat a doplňovat. Je proto oprávněný požadavek, aby byly maximálně jednoduché a přehledné, operativně upravovány souběžně na všech stupních a kdykoli realizovatelné. To si vyžádá značné úsilí v činnosti štábů.

Součinnost je nutné zaměřit k hlavním momentům operace, jako je účast vojsk v hromadném úderu, k vyvedení a postupnému zasazení vojsk do boje, k odstranění následků po jaderném úderu, k zabezpečení vyvedení druhých sledů a jejich zasazení do boje, apod. V součinnosti je nutné zvýraznit takové etapy bojové činnosti vojsk, jako jsou výsadky, organizace násilného přechodu vodního toku a odražení protiúderu.

Správná volba **míst velení** a organizace pevného **spojení**, zvláště k raketo-
vým svazkům a útvarům, prvosledovým pohraničním svazkům a k zasazeným prostředkům průzkumu je prvořadým předpokladem úspěšné bojové činnosti.

Otázce správné volby místa velitelských stanovišť a doby jejich rozvinutí musí věnovat štáby mimořádnou pozornost. Přitom zůstává stále platný základní požadavek maximálního utajení míst velení, jejich manévru reálného maskování, zastírání a dezorientace o nich.

Operační učlenění vojsk bude v průběhu operace zpravidla podléhat změnám. Předcházelo-li delší období zostření, může k změnám dojít ještě i před zahájením bojové činnosti. Budou-li do sestavy armád zařazeny **spojenecké svazky**, je nutné, aby úsilí štábů bylo soustředěno na praktickou činnost, spojenou s jejich převzetím do sestavy, včasné úkolování, na zabezpečení pevného velení především včas organizovaným spojením, na všestrannou organizaci zabezpečení bojové činnosti i správné pochopení zásad součinnosti. K větší operativnosti bude správné mít u spojeneckých svazků trvale styčnou skupinu štábu svazu, složenou z důstojníka operačního, spojovacího, 6. oddělení a týlu s vlastními výkonnými spojovacími prostředky (do skupiny se vřazují i důstojníci politické správy). Důležitým momentem je včasné zahájení činnosti této skupiny ve štábu přiděleného svazku. Je výhodné skupinu přepravit vrtulníky, včetně obsluh rádiových stanic. Obdobně ze štábu svazku bude účelné vyslat styčného orgána s vlastními spojovacími prostředky.

10. TERITORIUM

Dosavadní zkušenosti a poznatky z teritoriálních cvičení jsou počáteční. V praxi teritoriálních štábů nebyla doposud možnost v návaznosti při reálné rozehře operační situace s vojsky ověřit na uceleném řetězci velení praktické možnosti teritoriálních štábů v řízení konkrétní činnosti vydělených sil při zabezpečení odpovídající návaznosti na cvičící složky státní správy i stranické

orgány. V tomto smyslu cvičení poskytne solidní platformu pro řešení všech těchto vztahů.

Nově přehodnocená úloha a místo vojenských velitelů a velitelství příslušného stupně (kraje, okresu) dává předpoklady, aby tyto orgány byly nejen „poradními“ představiteli v řídicím teritoriálním aparátu, ale staly se odpovědnými za ucelený obor činnosti. Přitom jejich pozornost je třeba zaměřit na praktické řízení mobilizace při silném jejím narušení hromadným úderem, zabezpečení přesunů vojsk, chod teritoriální radiační hlásné sítě, organizaci obrany a ochrany důležitých objektů, řízení a vedení protizpravodajské, protidiverzní a protivýsadkové bojové činnosti. Štáby příslušných stupňů, včetně štábu okruhu, musí zvládnout pevné řízení podřízených stupňů bez narušení teritoriální součinnosti, osvojit si praktické velení podřízeným útvarům a speciálním jednotkám, jako jsou teritoriální motostřelecké útvary, speciální jednotky radiačního průzkumu včetně vrtulníkových letek, jednotky speciální očisty, pořádkové a obnovovací jednotky, při plnění úkolů v těsné součinnosti s ostatními silami, jako jsou rychlé oddíly lidových milicí, útvary a jednotky CO, služby CO a ostatní síly a prostředky na teritoriu.

Mezi nejrozsáhlejší a nejčastější činnost patří protizpravodajská a protivýsadková činnost. Úspěch těchto operací záleží na včasnosti zasílání zpráv, přijetí rozhodnutí pro zasazení sil, rychlý jejich manévru, centralizované velení v příslušné operaci, dobře organizovaná součinnost, jejímž výsledkem musí být rychlá a rozhodná bojová činnost zasazených vojsk.

Teritoriální štáby musí věnovat mimořádnou pozornost zabezpečení manévru zvláště spojeneckých vojsk na vlastním území teritoria, zejména při složité radiační situaci. Jejich povinností je včas zabezpečit informovanost přesunujících se vojsk a vytvoření podmínek pro jejich rychlý přesun při maximálním zasazení teritoriálních prostředků k jejich zabezpečení (likvidace následků, speciální očištění, odsun raněných do zdravotnických etap, materiální doplnění z určených zdrojů apod.).